

ויאמר משנה

פרשת "קרח". שבת מברכין. כ"ח סיון ה'תש"פ. עלון מספר 89.

מאמר על פרשת השבוע:

"פי ה' שלחני לְעֹשׂוֹת אֶת כָּל הַמְעֹשִׂים הָאֵלֶּה" (במדבר ט"ז כ"ח).

בר'ן הדמעות של הילדים נפתח בקלות רבה. כל מילה, מכה או אכובה עשויה להיות סיבה טובה לשעות של בכי. משום כך, הנטייה הטבעית היא לזלזל בדמעות הללו, או להתעלם מהן. בספר "מלך ביופיו" מתוארת הדרך שבה התייחס הרב יחזקאל אברמסקי זצוק"ל לדמעות כאלו. הרב אברמסקי התפלל בבית כנסת עד יומו האחרון, כאשר היה בן למעלה מתשעים שנה כשנפטר. שנתיים לפני פטירתו, הלך ר' יחזקאל ברחוב, והנה לפניו ילד בוכה. היו לו סברות רבות לפטור את עצמו מלטפל בילד – זקן ואינה לפי כבודו, רב גדול, ביטול תורה, אבל יש כאן ילד יהודי בוכה. נגש אליו ושאל: "ילד יקר, אתה מחפש אולי את אבא או את אמא? אתה רוצה אולי שאני אעביר אותך את הכביש?". הילד מנענע בראשו: "לא, לא". והגאון ממשיך: "אז מדוע אתה בוכה?". אומר לו הילד: "לפני כמה דקות אמר לי ילד אחר, שהחולצה והמכנסיים שלי אינם יפים בכלל". ר' יחזקאל הוציא את המשקפיים שלו, הרכיב אותם והסתכל על הילד: "איזו חולצה יפיפה, אלו מכנסיים! איך הם מגוהצים יפה! איך קוראים לך, ילד מתוק?". הילד מלמל משהו. והרב אברמסקי המשיך: "אתה מכיר אותי?". הילד אמר: "ראיתי אותך הרבה פעמים". "לי קוראים יחזקאל אברמסקי, ואני הרב של בית הכנסת הזה. לך לאבא ולאמא ותגיד להם, שהרב אברמסקי אמר, שהמכנסיים והחולצה שלך יפים מאוד, והרב אמר, שהשם שלך הוא שם כזה מתוק ויפה ונפלא". הילד קרן מאושר, מחה את הדמעות מעל פניו והלך הביתה. חלפו מספר דקות, וההורים הגיעו אל הרב במרוצה, אחוהי התפעמות. מה היה כאן? ענה ר' יחזקאל: "חז"ל אומרים על הפסוק: "לאהבה את ה'... ולדבקה בו", שיש מצוה להדבק בקדוש ברוך הוא. שאלו חז"ל: איך אפשר להדבק בקדוש ברוך הוא? הלא אש אוכלה הוא! אלא, אמרו חכמינו הקדושים, הדבק במידותיו, מה הוא חנון, אף אתה חנון. מה הוא רחום, אף אתה רחום". "יש פסוק בישעיה הנביא, כשהמשיח יבוא, הקדוש ברוך הוא אומר על עצמו, שהוא ימחה את הדמעות מעל פניהם של כל עם ישראל – "ומחה ה' דמעה מעל כל פנים". הוא ינחם אותנו כי מעלכשי הכל יהיה בסדר. רציתי לדבוק במידותיו של הקדוש ברוך הוא – מה הוא מוחה דמעה, אף אתה תהיה מוחה דמעה. ראיתי ילד קטן בוכה ומוריד דמעות, ורציתי למחות את הדמעות הללו". מדובר באדם זקן כמה שנים לפני פטירתו. יהודי, שכל רגע בחייו היה יקר מכל, אבל כשהוא רואה ילד יהודי בוכה, יש מצוה למחות את הדמעות מעל הפנים שלו. המעשה ארבע בשנת ה'תשנ"ז. יש חשיבות בציון השנה המדויקת, שכן בשנה זו עדין לא היה השימוש בטלפון הסלולארי נפוץ כל כך כבימינו, ועובדה זו הכרחית להבנת המעשה. אחד מתושבי השכונה זכה להשיא את ילדו הראשון בשעה טובה ומוצלחת. כשבעים לפני החתונה, בשבת קודש, אחר התפילה, נגש אליו פלוני, שגם הוא מתושבי השכונה, ואמר לו: "עומד אתה לפני שמחת הנישואין הראשונה שהנך עורך כשיעתא דשמיא. רצוני לומר לך דבר מה, שתהיה לך ממנו בעזרת ה' תועלת מרובה". "שמעתי מפי קודשו של האדמו"ר הרב חיים מאיר הגר מויו"ניץ ה"אמרי חיים" זצוק"ל שאמר, שכאשר אדם עורך שמחה, אין השטן יכול לסבול זאת בשום פנים ואופן. השטן אינו מוכן שהיהודי יעשה שמחה, ולכן הוא משתדל שחס ושלום תהייה בעיית שמחה. הוא נתן לכך דוגמא – כאשר אדם יוצא מביתו לעבר מקום השמחה, בא אליו השטן ואומר לו: "אוי, ראה מה ארע! שכחת לקרא לדעת הטוב ביותר להשתתף בשמחתך! היתכן? איך אפשר שארע דבר כזה?". והנה, המשיך ה"אמרי חיים", אם עורך השמחה הנו בר דעת, וזעק הוא מול פני השטן, ואומר לו: "לך לך מפני! אין מענין אותי עתה מאומה!...". אך אם חס ושלום אינו בר דעת, הוא מצטער על כך, שמחתו אינה שלמה". "אני, ברוך ה', כבר בעל ניסיון רב בתחום השמחות – סיים השכן – "דע לך, שלעיתים קורה שעוד לפני החתונה

חוזרות מן הדואר כמה הזמנות מידידים אהובים שנשלחו אליהם הזמנות, אך הדואר לא הצליח למצוא את כתובתם מכל מיני סיבות וטעויות, לפעמים אפילו קורה ששכחת בפועל לשלוח הזמנה לאי מי ממכריך, בכל מקרה אל תשכח את דבריו של רבנו הקדוש ה"אמרי חיים", ותקפיד לא להתפעל מעצת היצר הזו!". שב בעל השמחה לביתו, ובסעודת השבת צטט בפני בני הבית את דבריו הקדושים של ה"אמרי חיים", אשר זה עתה שמע מאותו יהודי. הגיע יום הנישואין. היהודי יצא מביתו עם משפחתו בשעה אחת בצהריים לכוון ירושלים עיר הקודש. כל בני הבית כבר ישבו בטנדר שהתומן, אך הנה הם שמים לב, שאחת הבנות מתעכבת בבית ואינה יורדת. נות ביתו ירדה מן הטנדר, והלכה לברר מה ארע, והנה היא מוצאת את הבת בבית, בוכה מאוד. "מה קרה?" נבהלה. הבת הצביעה על הזמנה אחת המונחת שכוחה על השולחן. הציצה האם בשם המופיע על גבי הזמנה וצער גדול מלא אותה. ההזמנה היתה מיועדת לאחד החברים הטובים של אבי החתן. במשך שש וחצי שנים ישבו ביחד ולמדו, ומלבד החברותא היו בבחינת תרין רעין דלא מתפרשין. הבת, שמונתה על שליחת הזמנות, שכחה למסור הזמנה זו, ורק כעת גלתה את ההזמנה מונחת בבושת פנים על השולחן. זמן לשיחות טלפון לא היה, טלפון סלולארי לא היו לא בידי האב ולא בידי האם. הזמן דוחק, ואין ברירה. האב לא ידע את נפשו מצער ומעוגמת נפש. בני הבית סייעו בעוד להזכר במה שאמר הוא עצמו לפני כשבועיים בשם ה"אמרי חיים", כי אין מן הראוי להשביט את השמחה מחמת חסרון שליחת הזמנה לידיד, ואך עצת היצר זו. היהודי תפס את עצמו. הדברים עשו עליו רושם גדול, אבל בתוך תוכו לא היה שלם, ונימת צער התגנבה לתוך לבו. והנה, בעיצומה של החתונה הבחין לפתע אבי החתן בידידו, שאותו שכח להזמין, וכנס אל האולם כשהוא לבוש בבגדי שבת. הוא שמח שמחה עצומה, ורקד אתו בהתלהבות גדולה, ישב לצידו, ושמח מאוד, כאשר נשאר גם לאחר ברכת המזון. כשעמד להפרד ממנו טרם שובו, אור המחותן עזו ושאלו: "אמור לי את האמת, האם קבלת ממני הזמנה?". "לא", ענה הלה. "אם כן, מגין ידעת שאני משיא את בני?". "האיש כחכם כגרונו: "האמת היא שעד הלילה לא ידעתי על כך, אלא שהערב, כשעמדת בתחת האוטובוס הסמוכה לביתי, נגש אלי אחד מידידינו המשותפים ושאל אותי, אם אני נוסע לירושלים לחתונה. תמהתי בפניו: "באיזו חתונה מדובר?". "איך אינך יודע?". החזיר לי בשאלה, "הלא פלוני ידידך משיא היום את בנו!". לא האמנתי. "האמנם?". והוא אמר לי שהוא יודע זאת בידיעה ברורה, אך מכיון שלא קבלתי הזמנה, טענתי כי הדבר בלתי אפשרי. לבסוף השתכנעתי, וחזרתי הביתה לברר את הענין. "שאלתי את כולם: התקבלה כאן ההזמנה מידידנו פלוני? ונעניתי בשלילה. כשספרתי להן שזה עתה נודע לי שהוא מחתן את בנו, אמרה לי נות ביתי, בהשגה מיוחדת של אישה מישראל: "האם סבור אתה, ולו לרגע אחד, שיתכן שהוא לא רצה לשלוח לך הזמנה כיוונה תחילה? אין לי ספק שהוא באמת שלח, אלא מחמת שיבשי דואר לא הגיעה ההזמנה לעדה. אני מבקשת ממך שתלכש בגדי שבת ותגיע לירושלים להשתתף בשמחה!". "אומר לך את האמת" נענה לעומתו אבי החתן, "גם אם היית נותן לי עתה אלף דולר להוצאות השמחה, לא היית משמח אותי כל כך כמו ששמחת אותי עתה. דע לך שהשתתפתך בשמחתי גרמה ששמחתי תהיה שלמה!", והוא גולל בפניו את קורות ההזמנה שנמצאה בבית רק היום בצהריים. אמנם אי אפשר לומר כאן דברים ברורים, כי הדבר תלוי רבות ברגשות הלב של כל אחד ואחד, אבל יש לדעת, שגם במקרה שלא הגיעה הזמנה לארוע, שעל פי הרגשתנו מתאים שנשתתף בו, צריך כל אחד להשתתף ככל יכולתו להשתתף בשמחה. שיבשי הדואר יודעים לכן, וכל אחד שאי פעם הוצרך להשתמש בשרותיו יודע על כך, לכן חשוב מאוד להעביר על המידות, ולבוא גם ללא הזמנה. ובכלל, הרי יתכן שהוא שלח הזמנה, אלא שאחד הילדים השליכה לגניזה, ושכח מן הענין

כולו... וכי יכולים אנו להיות בטוחים שלא ארע דבר כזה?! חשוב כל כך לדון לכף זכות! הרי אינספור סיבות אפשריות לדבר כזה! עלינו לצאת מן הקטנוניות ומן המחשבות האישיות, ולנסות ולהתחבר, ולו במעט, לתחושות הזולת, כפי שאמר ה"אמרי חיים" הקדוש. הלא לבו של אדם שלא שלח הזמנה נשבר בקרבו, ומוטל, אפוא, על הידיד לחשוב עליו מעט. איך יכול הוא לחשוב בשעה כזו על כבוד מדומה, ולא להרגיש את צער חברו?! כמובן, אם לא נתן להגיע בפועל לשמחה, אפשר למנות שליח שיתמצל בפני בעל השמחה או להתקשר אליו, אך לא להתעלם, חלילה, בגלל חשבון כזה או אחר.

מסקנה: תתחשב באחרים, לא עולה כסף!

שבת שלום ומבורך!

על פי המשפיע הרב אהרן טויסיג שליט"א.

אודות פרשת "קרח":

1. יש לה 95 פסוקים.
2. מתחילה בפרק ט"ז פסוק א'.
3. מסתיימת בפרק י"ח פסוק ל"ב.

הילולא דצדיקאי:

1. הרב שלמה קלוגר מברודי זצוק"ל, לי סיון ה'תרכ"ט.
2. הרב יום טוב ידיד הלוי זצוק"ל, לי סיון ה'תרפ"ג.
3. יוסף הצדיק ע"ה בן יעקב אבינו ע"ה ורחל אמנו ע"ה, א' תמוז בש"י.
4. הרב יוסף חיים שניאור קוטלר זצ"ל, ג' תמוז ה'תשמ"ב.
5. האדמו"ר הרב מנחם מנדל שניא(ר)סון מחב"ד-ליובאוויטש זצוק"ל, ג' תמוז ה'תשנ"ד.
6. הרב יהושע ישעיה נויברט זצוק"ל, ג' תמוז ה'תשע"ג.
7. רבנו יעקב בן רבי מאיר זצוק"ל, רבנו תם, ד' תמוז ד'תתקל"א.
8. הרב פינחס איש הורוויץ זצוק"ל בעל ההפלאה, ד' תמוז ה'תקס"ה.

סיפור לשבת קודש:

ספר הרב ברוך דב פוברסקי שליט"א, ראש ישיבת פוניב':

אנחנו גרנו בברנוביץ, באחד הימים שבתי לביתי מהחיידר, ואמרתי לאבא (הרב דוד יהושע פוברסקי זצוק"ל) שהיום הגיע אדם לחיידר, לקח לנו את הכובע (שהיה גם הכיפה) ואת החומש והגמרא, ואמר שמחר נבוא עם מכשיר כתיבה ומחברת. היו אלו נציגי השלטון הרוסי החדש שביקשו לחנך את הנוער בדרכם. אבא לא שהה רגע, מיד הוא אמר לאמרי: "את שומעת?! היום בלילה אנו עוזבים את ברנוביץ!". מודות לא היו אז, אז אמא לקחה שק גדול, ובשק היא שמה כר אחד ושמיכה שיהיה חם, אבא לקח אתו רמב"ם ומנחת חינוך. זה מה שהיה. ר' שניאור (ראש ישיבת לייקווד, הרב שניאור קוטלר זצ"ל, בנו של הרב אהרן קוטלר זצוק"ל) התאכסן אצלנו בבית, והוא נתן לי במתנה ספר תנ"ך קטן. רציתי גם את זה לקחת, אבל אבא אמר "לא, לזה אין מקום". זה נשאר שם, וכך באנו לווילנא, פליטים, ממש פליטים. הגאון רבי דוד רפפורט זצוק"ל (בעל ה'מקדש דוד', ור"מ ישיבת ברנוביץ), נסה להניא את אבא מתוכניתו, והלך אתנו לתחנת הרכבת במטרה לשכנע את אבא לחזור בו מתוכניתו אך אבא לא השתכנע. בוילנא התגוררנו בביתו של מי שלימים היה חמי הגאון הצדיק רבי ישראל חיים קפלן זצוק"ל שהיה ידיד של אבא מיישיבת מיר. אחר כך באה גם אחותו עם ילדיה מברסיק אז עזבנו את ביתו לטובת דירת חדר קטנה. התנאים בוילנא לא היו קלים כלל וכלל, לא היה מה לאכול. אני אכלתי רק פעם אחת ביום, פרוסת לחם וכוס מים. מה אבא אכל? אינני יודע. נראה לי שגם זה בקושי. מי שעזר לנו היה מרן הגאון רבי חיים עוזר זצוק"ל (הרב חיים עוזר גרוד'ינסקי זצוק"ל), שהיה יד ימינם של כל הפליטים שהתקבצו לווילנא. הרוסים סגרו את כל החיידרים בוילנא. אז מה, אתם חושבים שלא למדנו? אבא שכר אחד מבחורי הישיבה והוא למד אתי. לא היה לנו חיידר, אבל זה היה כמו חיידר. זה היה בחור נחמד מיישיבת אוסטררה, והוא למד אתי, יחד עם גיסי לעתיד ר' נפתלי. אבא שלי והשוער שלי לעתיד ביחד לקחו בחור אחד ושכרו

אותו והוא למד עם שני הילדים. זה היה לפני הצהריים, אחרי הצהריים לא למדנו אתו, ובשעה שבע בערב אבא היה הולך לשמוע את השיעור של מרן הרב מברסיק זצוק"ל (הרב יצחק זאב סולובייצ'יק מברסיק זצוק"ל, המפורסם כהגר"י). הוא אמר אז שיעור על מנחות, ובאו לשם כל גדולי ישראל מבין הפליטים לשמוע את השיעור. אני אחרי הצהריים כבר לא למדתי ב'חיידר' שלי, אז הוא לקח אותי לשם. לא היה מקום ליד השלחן, אז הושיבו אותי מתחת לשלחן, ומשם שמעתי את מרן הרב מברסיק מוסר את שיעורו. אני עוד זוכר ששחקתי עם בני משפחת מרן הגר"י שם בגפרורים... אחר כך עלינו ארצה. היתה אז מלחמה, ובמלחמה מרן הרב מפוניב' זצוק"ל (הרב יוסף שלמה כהנמן זצוק"ל הרב דפוניב' פחד שילמדו ביישיבה כי היתה סכנה של הפצצות, אז עברנו כל הישיבה לפרדס. ישיבת פוניב' הלכה ללמוד בפרדס. קראו לו 'פרדס ברמן' על שם בעל הבית שנקרא ברמן. גדלו שם תפוחים, ובפרדס התפוזים שכבנו על הארץ וכך אבא היה אומר שיעור. לאבא היה סטנדר, ואנחנו שכבנו על הארץ ושמענו את השיעור. מידי פעם היו נוטלים תפוח אחד תוך כדי הלימוד... כך היה כמה חודשים, ומה, לא למדו? כן למדו! רבי שמואל (ראש ישיבת פוניב' הרב שמואל רחובסקי זצוק"ל) היה בירושלים. הוא לא יכול היה לבוא בגלל הסגר והמצור, אז מרן הרב מפוניב' אמר במקומו את השיעור. בגלל המצב, היה צורך לעשות מעין 'משטר צבאי' ונדרשנו למנות לזה 'מפקד'. אז ה'מפקד' היה הגאון הגדול רבי יששכר מאיר זצוק"ל. היה לו צופר גדול ביד, ואנו למדנו אז בחדר האריזה של הפרדס, שהיה אמנם בלי גג – אבל היה חדר סגור. וכשהיתה אזעקה רבי יששכר עמד ליד הדלת, ודאג שכולם יצאו ויתפזרו בין עצי הפרדס בצורה מסודרת ללא דחייפות. וכך היינו מתפזרים בפרדס, וכל אחד נשכב תחת עץ והמשיך ללמוד...

חידודי הגר"ח:

1. המסכת הגדולה ביותר בתלמוד בבלי – בבא בתרא, ואחריה שבת, ולהגר"א זצוק"ל מסכת ברכות בתיבות (יש אומרים שהגר"א לא אמר כן, כי במציאות מסכת שבת היא יותר גדולה. למה הוא התכוון? אני לא יודע).
2. המסכת הקטנה ביותר שבירושלמי – מכות.

גימטריא על פרשת השבוע:

על פי בעל הטורים

"ויקח קרח" – 432. "זה במקח רע" – 432.

חידות על פרשת השבוע:

- א. אשתו הצילה אותו.
- ב. נצלו מן המחלוקת.
- ג. הגמרא לומדת ממילה זו לרבות שליח לתרומה.
- ד. מהרשעים שחטאו עם קרח.
- ה. מילה נרדפת ל-תפרשו.
- ו. המילה הראשונה בפרשה.
- ז. כיצד דתן ואבירים קראו לארץ מצרים?
- ח. הגיל שבו פודים את הבן הבכור.
- ט. כהן שאסור באכילת תרומה.
- י. אביו של קרח.
- יא. מה בקש קרח?
- יב. לאו מיוחד על ענין המחלוקת.
- יג. דבר שלקחו כל ה-250 איש.
- יד. מה עשו האנשים שמסביב לקרח בזמן הרעש?
- יז. דבר שטמון בתוך הקטרת.
- יח. אביו של אליצפן.
- יט. מה קרה למטה אהרן?
- כ. מה עשו מהמחטות של השרופים?
- כא. מה פרשת השבוע?
- כב. מאיזה שבט היו דתן ואבירים?
- כג. במה נענשו ה-250 איש מקריבי הקטרת?
- כד. דבר שנצטוו לתת לכהן.

על פי סדר א'-ב'

זמני השבת		שבת פרשת "קרח"			הזמנים לפי ירושלים עיהקו"ה תובב"א			
הדלקת נרות:	שקיעה:	עלות השחר:	נץ החמה:	חצות היום והלילה:	שקיעה:	מוצאי שבת:	צאת הכוכבים:	רבנו תם:
19:12	19:52	4:07	5:33:45	00/12:41	19:52	20:30	20:30	21:05

אשמח לקבל הערות, הארות, תיקונים, רעיונות, עצות, הוספת טעויות ועוד. כדי להרשם כפרנס נא להתקשר בטל' 02-5870079. העלון טעון גניזה. נא לא לקרוא בכל זמן שאינו ראוי. העלון מוקדש לעילוי נשמת: שלמה חיים בן אסתר ז"ל. עליזה בת מרים ז"ל. הרב אליהו בן טוביה בקשי דרוון זצוק"ל. לרפואת הרב רפאל גבריאל אליהו בן רחל חיה הכהן גברא שליט"א. מרים בת עליזה. להצלחת משפחת למנו.